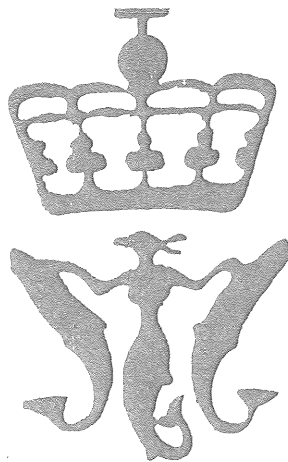

05a

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

19 NOV. 1991

ÅRSMELDING 1990

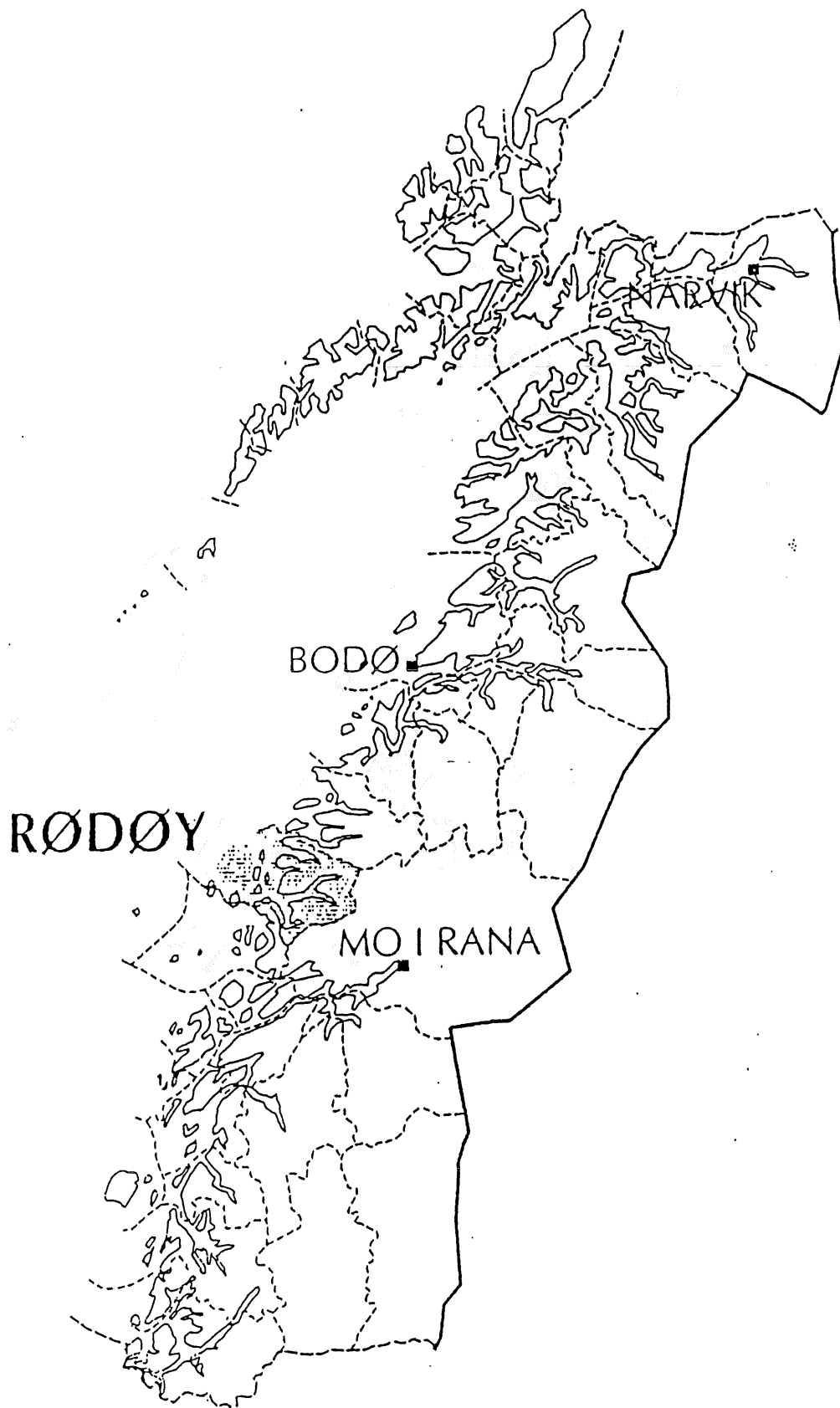

FISKERIRETTLEDEREN I RØDØY

Bibl.

R Ø D Ø Y K O M M U N E

I N O R D L A N D F Y L K E

INNHOILDSFORTEGNELSE :

Side :

Rødøy kommune i Nordland fylke.....	1
Kartskisse over Rødøy kommune.....	2
Innholdsfortegnelse.....	3
KAP. 1. SAMMENDRAG.....	4
KAP. 2. SYSSELSETTING.....	5
2.1 Fiskermanntallet.....	5
2.2 Sysselsettning i foredlingsleddet.....	5
2.3 Sysselsettning i oppdrettsnæringen.....	6
2.4 Virksomhet avledet av fiskerinæringen.....	6
2.5 Fiskerinæringens totale sysselsettning.....	6
KAP. 3. FISKEFLÅTEN.....	7
3.1 Merkeregistret.....	7
3.2 Konesjonsbildet for kommunens fiskeflåte.....	7
3.3 Finansiering gjennom statens fiskarbank.....	7
KAP. 4. FISKEBRUKENE.....	8
4.1 Fiskebedrifter.....	8
4.2.1 Råstoff, produksjon og kvantumsutvikling.....	8
4.2.2 Fiskeredskaper og skalldyr.....	9
KAP. 5. FISKEOPPDRETT.....	10
KAP. 6. TILTAKSPLANER.....	11
6.1 Tiltaksplaner for fiskerinæringen i Rødøy.....	11
6.2 Fremtidsvisjoner 1991-92.....	12

KAPITTEL 1 . SAMMENDRAG .

Rødøy . .

er en kystkommune med beliggenhet på nord-Helgeland. Innbyggertallet har de siste 15 årene gått tilbake med 16% og kommunen har pr. i dag en befolkningsmengde på 1725 personer (mot 1909 i 1980).

Næringslivet . .

i Rødøy består av fiske, jordbruk og oppdrett, samt anleggs og byggevirksomhet. Kommunen består av en rekke kretser som i felleskap skaper enheten Rødøy. I de fleste kretsene er det etablert viktige servicefunksjoner som butikk, post og skole (sistnevnte på 10 steder).

Fiskebedrifter . .

finnes det i 5 av kretsene (Jektvik, Selsøyvik, Nordnesøy, Myken og Øresvik). Disse kan karakteriseres som hjørnesteinsbedrifter på sitt sted og er viktig for å opprettholde bosetningen. Ilandført kvantum har de siste årene vært på mellom 1300 - 1500 tonn bunnfisk. I 1990 er førstehåndsverdien for bunnfisk (torsk, sei osv.) over 9 mill. (ny rekord i Rødøy !).

Fiskermanntallet . .

antall fiskere har de siste 10 årene gått tilbake med nesten 50% (fra 263 til 133), mens 27% av fiskerne på blad B i fiskermanntallet er over 60 år i 1990.

Fiskeflåten . .

merkeregistret over fiskefarkoster er i samme periode blitt "tappet" for båter. Registret er redusert med 56% (fra 318 til 140). De fleste av fartøyene er i kategorien 5 til 10 meter (62%), mens ca. 18% av flåten er over 10 meter.

Fiskeoppdrett . .

antall årsverk innen oppdrettsnæringen har økt hvert år siden 1978 for så å gå tilbake i 1990 (fra 44 til 37 årsverk). Produsert kvantum oppdrettsfisk i Rødøy nådde i beretningsåret nye høyder med 999 tonn til en førstehåndsverdi av 30 mill.

KAPITTEL 2 . SYSSELSETTING :

2.1 Fiskermanntallet :

ÅR	BLAD	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	0/70	TOT.	GJ.SN.ÅR
1989	A	1	1	1	3	2	14	25	47	69,5
	B	10	23	21	24	19	18	7	122	42,7
	TOT.	11	24	22	27	21	32	32	169	
1990	A	0	1	0	1	2	4	9	17	67,4
	B	7	24	20	24	10	24	7	116	43,1
	TOT.	7	25	20	25	12	28	16	133	

Som man ser av tabellen er antall fiskere redusert med 36 personer fra 1989 til 1990. Dette skyldes hovedsakelig at pensjoniser på blad A som ikke har dokumentert inntekt/drift i fiske er strøket av manntallet. Antall yrkesaktive fiskere på blad B er gått ned med ca. 5% - noe som skyldes overgang til andre yrker/utflyttinger/"naturlig avgang".

Det er bekymringsfullt at antall yrkesaktive fiskere stadig går tilbake, samtidig som gjennomsnittsalderen øker. Rekrutteringen innen yrket svikter og det er nødvendig å sette i gang tiltak for å motivere ungdom til å satse på fiskerinæringen.

2.2 Sysselsetting i foredlingsleddet :

ÅR	HELTIDSANSATTE			DELTIDSANSATTE			ÅRSVERK
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Tilsammen
1988	9	2	11	24	19	43	16
1989	12	2	14	38	35	73	22,76
1990	12	0	12	5	13	18	18

Som man ser av tabellen er sysselsettingen i foredlingsleddet gått tilbake i 1990 når man sammenligner med året før.

I følge foreløpig statistikk for 1990 er ilandført kvantum økt i beretningsåret i forhold til 1989. Nedgangen i antall årsverk kan forklares med mindre aktivitet ved flere av mottakene i kommunen.

Målsettingen når det gjelder fiskebedriftene i Rødøy er å opprettholde de som eksisterer i dag, samt å motivere til videreforedling ved minst en bedrift.

ÅRSMELDING 1990.
Fiskerirettlederen i Rødøy.

2.3 Sysselsetting i oppdrettsnæringen :

ÅR	HELTIDSANSATTE			DELTIDSANSATTE			ÅRSVERK
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Tilsammen
1987	20	4	24	6	7	13	37
1988	26,5	4,25	30,75	11,5	17,2	28,7	41,5
1989	24	5	29	21	17,2	38,2	44,6
1990	26	1	27	19	9	28	37,0

Som man ser av tabellen har sysselsettingen i oppdrettsnæringen gått dramatisk tilbake i beretningsåret. Dette skyldes problemer i næringen hva gjelder sykdom på fisken og dermed svekket økonomi for oppdrettsfirmaene. Det er spesielt kvinnearbeidsplassene som har fått "svi" på grunn av problemene i næringen. Driften ved de tre settefiskanleggene i kommunen er innstilt inntil videre som en følge av nevnte vanskeligheter (utgjorde i årsverk ca. 10,5 i 1989).

Nedgangen ville likevel vært enda verre dersom to firmaer fra Herøy og Lurøy ikke hadde etablert seg i Rødøy i 1990 (i årsverk utgjør dette 3,5).

En forventer at nedgangen i antall årsverk vil gå ytterligere tilbake i 1991.

2.4 Virksomhet som er avledet av fiskerinæringen :

Kvalvik skipsservice (kombinert slipp, verksted, båtbyggeri) ble i 1991 slått konkurs. Verftet var kommunens største arbeidsplass (utenom kommunale sysselsettinger) med ca. 9 årsverk. Det foreligger planer om ny drift ved anlegget, men i skrivende stund er ikke alle omstendigheter omkring videre drift klarlagt.

I tillegg finnes det to mindre slipp i kommunen med ca. 4 ansatte. En av bedriftene er gått konkurs i 1991. Videre er Br. J.T.B. Olsen etablert med notbøteri på Rødøy (2-3 årsverk). Brødrene Olsen's virksomhet er inndelt i 3 firmaer (totalt ca. 12 årsverk -inkludert mannskap på "Rødøyværing" og ansatte på oppdrettsanlegget).

2.5 Fiskerinæringens totale sysselsetting

En antar at ca. 35% av de yrkesaktive i kommunen var direkte tilknyttet fiskerinæringen i beretningsåret.

KAPITTEL 3. FISKEFLÅTEN :

3.1 Merkerregisterdata

Meter	Pr. 1990	Avg -90	Tilg -90	Pr. 1991	Før 1930	1930-1939	1940-1949	1950-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-
0-4.99	39	16	2	27	0	0	1	0	2	18	5	1
5-9.99	92	13	8	88	0	0	1	11	21	22	32	1
10-14.99	19		4	21	1	2	1	1	0	11	5	
15-19.99	3			2	0	0	0	1	1	0	0	
<20	* 2			2	0	0	0	2 *	0	0	0	
Sum	155	29	14	140	1	2	3	15	24	51	42	2

* Et fartøy er i opplag p.g.a. havari.

Som man ser av tabellen er 29 fartøyer slettet ut av merkerregistret i 1990. Dette skyldes gjennomgang av merkerregistret og sletting av båter der eieren ikke sto i fiskermanntallet (etter hovedrevidering av manntallet for -91).

I 1990 ble 14 fartøyer registrert i Rødøy. Det er positivt å registrere at flere ungdommer valgte fiskeryrket med eget fartøy - til tross for de "mørke skyene" som for tiden "seiler" over næringen. I disse arbeidsledighetstider er ofte fiske den eneste yrkesgrein som "står åpen" for ungdom i distriktene. Dersom antall fiskere skal opprettholdes på dagens nivå er det likevel nødvendig med "kraftige" tiltak for å øke rekrutteringen til næringen.

Når det gjelder fartøyer over 13 meter så har kommunen 8 i tallet. Av disse er 50% engasjert innenfor reketråling, mens resten er seisnurpere (+ drift etter andre aktuelle fiskearter - sild, torsk, uer og lodde).

3.2 Konesjonsbildet for kommunens fiskeflåte

I 1990 hadde 40 båter i Rødøy fartøykvote for torskefiske - d.v.s. 47% av flåten der eieren står på blad B i fiskermanntallet.

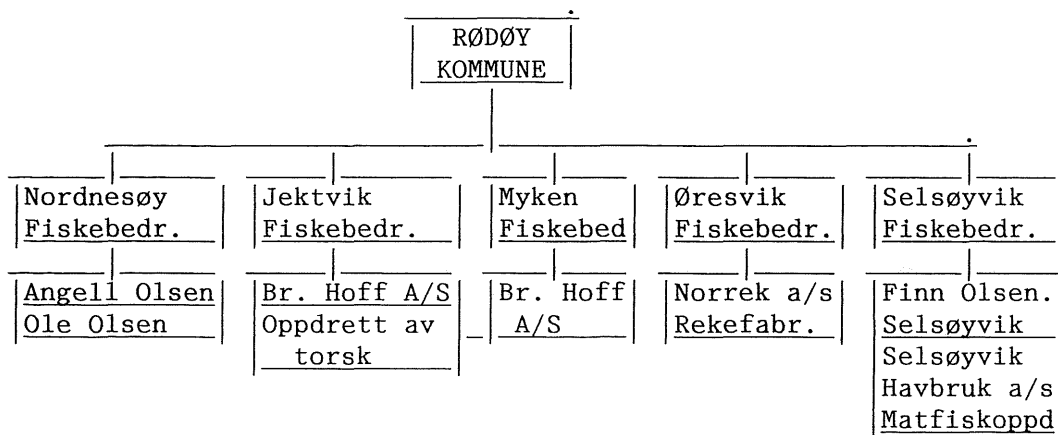
I 1991 er antallet med fartøykvote redusert ytterligere. Ettersom de fleste fartøyene er under 9 meter er ca. 70% av flåten henvist til maksimalkvoteordningen.

3.3 Finansiering gjennom Statens Fiskarbank

Antall	Type	Omsøkt i kr.	Innvilget i kr.	%
3	Arb. miljø tilsk.	96 421,-	63 200,-	65,5 %
1	Kjøp av utstyr	100 000,-	100 000,-	100,0 %
2	Fartøylån (brukt)	1100 000,-	0,-	0,0 %
1	Fartøylån (nybygg)	595 000,-	500 000,-	84,0 %
10	Krisetiltak		4 innvilget	
17	Tilsammen	1801 421,-	663 200,-	36,8 %

KAPITTEL 4. FISKEBRUKENE :

4.1 Fiskebedrifter

Myken fiskeprodukter ble i 1990 slått konkurs. Br. Hoff a/s, Jektvik har siden slutten av året drevet mottak på Myken. Bedriften planlegger å overta fiskebruket i løpet av 1991.

Den ene fiskebedriften på Nordnesøy (Ole Olsen) har i 1991 akseptert tilbud om kondemnering. Anlegget er nå utleid (en etasje) til oppdrettsvirksomhet (fórlager mm). Angell Olsen som driver den andre fiskebedriften på stedet har sagt seg villig til å ta i mot råstoffet som tidligere ble levert til Ole Olsen.

4.2 Råstoff, produksjon og kvantumsutvikling.

Tabell 4.2.1 Ilandført kvantum bunnfisk og skalldyr og verdi :

	FISKESLAG							ANVENDELSE			
	Torsk	Sei	Hyse	brosme/ lange	Uer	Annet	Totalt	Fersk	Frys	Salt	Heng
1987	406	366	49	286	309	73	1489	924	29	425	63
1988	353	286	101	273	301	54	1368	986	14	284	41
1989	252	467	88	209	299	18	1333				
1990	452	463	62	168	311	76	1532				

Tallene for 1989 og 1990 er utkjørt på ukorrigert datagrunnlag og må vurderes med varsomhet.

I følge foreløpige tall for 1990 (se tabellen) har ilandført kvantum i Rødøy økt med ca. 200 tonn i beretningsåret når en sammenligner med 1989 tallene.

ÅRSMELDING 1990.
Fiskerirettlederen i Rødøy.

Tabell 4.2.2. Fiskeredskaper og skalldyr :

	FISKEREDSKAPER							SKALLDYR	
	Garn/ Line	Juksa	Not	Trål	Sn.vad	Annet	Verdi	Kvantum	Verdi
1985	568	342	700	93	-	33	4846	71	800
1986	766	253	237	50	2	39	5216	66	896
1987	1077	261	46	45	11	53	8208	84	1358
1988	1106	180	-	40	4	42	7012	86	1419
1989							5069	90	1359
1990							9383	96	1524

Det er i tillegg ilandført ca. 102 tonn sild (feitsild og vintersild) til en verdi av ca. kr. 220 000,- i 1990.

Endelig statistikk for 1989/1990 er medio oktober 1991 ikke ferdig fra fiskeridirektoratetet.

Førstehåndsverdien av fisk/skalldyr (ca. 1628 tonn bunnfisk/reker) er i 1990 kommet over 10 mill.. Det er til sammenligning ca. 20 mill. mindre enn verdien av produsert oppdrettsfisk i 1990 (ca. 30 mill. i førstehåndsverdi - 999 tonn laks).

KAPITTEL 5 . FISKEOPPDRETT :

Oppdrettsdata, produksjon og verdi (brutto) :

År	Matfiskanlegg Laks/ørret	Kons.volum	Settefiskanl.	Kons.volum Ant. stk.
1988	6	48 000 m ³	3	1 750 000
1989	6	68 000 m ³	3	1 750 000
1990	8*	92 000 m ³	3 **	1 750 000

* Derav to firmaer fra henholdsvis Lurøy og Herøy som er midlertidig etablert med lokaliteter i kommunen, men etter det en forstår har begge planer om permanent virksomhet i Rødøy.

** Driften ved de tre settefiskanleggene er innstilt inntil videre.

I løpet av 1990/91 har fire av oppdrettsfirmaene endret eierstrukturen p.g.a økonomiske vanskeligheter/konkurs. Finn Olsen a/s er blitt Selsøyvik Havbruk a/s, Selsøyvik. Mai Laks a/s, Myken er blitt Myken Sjøfarm a/s med eierinteresser fra bl.a. Lurøy kommune. Kvalvik Laks a/s, Jektvik er blitt til Sea Farm Tjongsfjord A/S, Jektvik. Nordnesøy Fiskeoppdrett a/s har endret eierstruktur - Helgelands Smolt a/s er bl.a. blitt medeier av firmaet.

Videre er 4 torskoppdrett og 2 skjelldyranlegg i drift. Alle disse i mindre målestokk (totalt 8000 m³ - torsk). Lyngvågen Fiskeoppdrett driver torskoppdrett på Gjerøy som en binæring til 2-3 personer. Firmaet planlegger å utvide driften til også å gjelde slakting og produksjon av torsken.

----- Produksjon ----- Verdi -----

År	Matfisk		Settefisk(stk)		Matfisk		Settefisk	
	Laks	Ørret	Laks	Ørret	Laks	Ørret	Laks	Ørret
1987	160	98	110 000	300 000	6,9	2,20	1,4	3,0
1988	298	50	660 000	60 000	11,2	1,22	*	
1989	595	129	300 000	200 000	18,5	2,90	4,1	2,0
1990	999	--	---	---	29,7	--	---	

* Verdi ikke oppgitt.

Tallene over matfiskproduksjonen med verdi er innhentet fra Fiskeoppdretternes Salgslag A/L (som har omregnet til rund vekt).

Til tross for harde tider i oppdrettsnæringen har produsert kvantum matfisk gått opp i 1990. Produsert kvantum i 1990 er likevel ikke mer enn ca. 50% av hva anleggene egentlig har kapasitet til.

KAPITTEL 6 . TILTAKSPLANER :

6.1 Tiltaksplaner for fiskerinæringen i Rødøy :

I 1990 ble det utarbeide en strategisk næringsplan. I den forbindelse ble det avholdt møter i alle kretsene i kommunen (i alt 11 møter/kretser). Disse møtene ble avholdt på kveldstid og i helgene. Det første møtet ble avholdt på Rang Sund (Selsøyvik) den 13. mars og siste møte den 28. april i Melfjordbotn. De interne kommunikasjonene gjorde det vanskelig å få reiseplanen til å "klaffe", men vi unngikk likevel de værste komplikasjoner (når vi ser bort fra litt sjøsyke, overnatting i kalde hytte-omgivelser og frosne bein/forkjølelsesutbrudd...). Hva gjør man vel ikke for jobben...

Reiseteamet besto av næringssjef, landbrukssjef, fiskerirettleder, rådmann og leder/medlemmer av næringsutvalget. Et sterkt team - spør du meg.

Fiskerinæringen er viet positiv oppmerksomhet i planen. Det er i alt oppsatt 27 tiltaksprosjekter i planen, derav 11 tiltak som går på fiskeri- og oppdrettsnæringen. Prosjektene er bl.a. som følger (uprioritert rekkefølge) :

- *- Videreforedling (øke verdiskapningen).
- *- Fremtidsanalyse (sikre nåværende mottaksstruktur).
- *- Kobling skole-næring-kommune (sikre rekrutteringen til næringen).
- *- Forsøksfiske og markedsorientering (utnytte "nye" fiskearter).
- *- Planlegging og utvikling av fiskeriservichavn.
- *- Utnyttelse av biprodukter/avfall (miljøverntiltak).
- *- Slakting av egenprodusert fisk/videreforedling av Oppdrettsfisk.

Det ble i 1990 søkt om midler gjennom Det kgl. Kommunaldep. til gjennomføringen av ovennevnte prosjekter. Det er ikke kommet endelig svar på søknaden i skrivende stund.

Fremtidige tiltaksplaner :

Som nevnt ovenfor. Dersom søknaden om midler til gjennomføring av prosjektene blir avslått er det fare for at en del av prosjektene må "skrinlegges".

Hovedmålsettingen er å sikre og utvikle fiskeri- og havbruksnæringen gjennom en bevisst satsing på to av kommunens største næringer. Fiske og oppdrett er fortsatt en bærebjelke i Rødøys næringsliv.

Planen er å gjennomføre/igangsette prosjektene medio 1990 tallet.

Det er her viktig å ha en godt utbygd rettledningstjeneste i kommunen.

ÅRSMELDING 1990.

Fiskerirettlederen i Rødøy.

6.2 Fremtidsvisjon 1991-92.

Etter at rettlederen i Meløy døde (januar -91) er jeg blitt beordret til å avholde kontordager i Meløy to dager i uka inntil juni 1992, men med mulighet for utvidelse av nevnte tidsperspektiv. Lønnskutt i etaten gjør det "umulig" for fiskeridirektoratet å utlyse den ledige stillingen.

Det er klart at denne situasjonen medfører svekket tjeneste i såvel Meløy som i Rødøy. Arbeidsoppgavene må prioriteres - sekretærfunksjon for fiskerinemnda, saker til statens fiskarbank og garantikassen må nødvendigvis settes foran andre saker.

Rene kontortekniske funksjoner for den enkelte næringsutøver blir spesielt berørt, men i følge stillingsinstruksens § 5 skal rettlederne kun unntaksvis påta seg slike oppgaver. Det er likevel ikke med "lett hjerte" at klientellet blir avvist og det er spesielt de "svakeste" i næringen som blir berørt.

Videre så er det begrenset hvor mye man kan engasjere seg i saker som har med planer og tiltak for å fremme fiskerinæringens interesser i den enkelte kommune. Også det en viktig del av fiskerirettlederens jobb - jfr. § 4 i stillingsinstruksen der det bl.a. heter, sitat :

```
{Fiskerirettlederen skal i samarbeid med næringens organisasjoner,      }
{kommunale og.....ta aktivt del i arbeidet med planer og tiltak for      }
{tilvirkning omsetning eller annet som kan ha betydning for utviklingen}
{av fiskerinæringen i kommunen.                                          }
```

Den overordnede og langsiktige målsetningen med rettledningstjenesten er å fremme interessene for fiskerinæringen gjennom rettledning og offentlig tiltak slik at næringen i størst mulig grad kan gi trygge arbeidsplasser og medvirke til at bosetningen langs kystēn blir opprettholdt og styrket.

Jeg håper derfor at Det Kgl. Fiskeridepartement i samråd med bevilgende myndighet viser forståelse for den vanskelige situasjonen som rettledningstjenesten er kommet i på grunn av budsjettnedskjæringene de siste årene.

Vår felles målsetning er vel å ha en best mulig rettledningstjeneste i henhold til overordnede mål..??

Vågaholmen oktober 1991.

Britt Hafsmo